

Koekenpanmoord vrijwilliger

Mede door een zwaar auto - ongeluk raakte de voormalige marketingmanager Willem van koffiebrander Douwe Egberts in een ernstige zijns crisis. Nadat Willem was gestopt met werken werd hij zo depressief, dat hij niet meer wilde leven. In alle twijfel nam Hij de trein naar Zandvoort aan Zee om zichzelf te verdrinken, ‘maar het water was te koud.’ Twee jaar lang worstelde Willem met het leven en overwon doordat hij zichzelf een nieuw doel stelde met het thema ‘met mensen, voor mensen’. ‘Ik besloot door te gaan met zingeving aan mijn eigen leven en dat van anderen.’ Zo stelde de oud marketingmanager zijn talenten in dienst van onder andere de Stichting Vrij.

Nadat Willem uit het diepe dal van zijn crisis was geklauterd en weer zin in het leven had gekregen, besloot hij eerst Politicologie aan de Universiteit van Amsterdam te gaan studeren. Maar al gauw ontdekte hij dat deze studie veel te individualistisch was en niet aansloot bij zijn thema ‘met mensen, voor mensen’. Daarom besloot hij vrijwilligerswerk te gaan doen bij de stichting Stoelenproject, de winternachtopvang voor daklozen. Ook volgde Willem de cursus tot psychosynthesetherapeut. Eind jaren negentig werd Willem lid van de Stichting Vrij om ook daar zijn thema in de praktijk te kunnen brengen. De eerste vijf jaar vervulde hij als vrijwilliger mede een bestuurlijke functie, totdat Willem besepte dat dit niet zijn ding was en zich ging concentreren op het bezoeken van gevangenen. ‘De zorgzame kant in mezelf die zich altijd in mijn gedachten afspeelde, maar die ik op mijn werk als marketingmanager nooit daadwerkelijk in de praktijk kon brengen en ook niet als bestuurslid bij de stichting, kwam nu wel ten volle tot ontplooiing’, aldus de geëngageerde vrijwilliger.

‘Door te praten met gevangenen geef je niet alleen leven, maar ontvang je ook het leven zelf terug’, vertelt Willem opgetogen. Juist het gevangenenbezoek gaf Willem weer waarde aan het leven. De gedetineerden die hun straf achter de tralies uitzaten waren niet de enigen die baat hadden bij het bezoek. Ze hielden Willem ook een spiegel voor. Zo kan hij zich een gedetineerde voor de geest halen die hem deed nadenken over de vraag wie hier nou eigenlijk de gevangene was. Deze gevangene stond zo los van zijn eigen situatie, dat Willem op een hele indringende wijze met zijn eigen vastigheid werd geconfronteerd. ‘Hij deed me beseffen dat ik in wezen mijn eigen gevangenebewaarder ben. Dit inzicht werkte enorm bevrijdend.’

Later zocht Willem nog meer verdieping in zijn levensthema ‘met mensen, voor mensen’, door vrijwilliger te worden in een hospice voor terminale patiënten die nog maximaal drie maanden te leven hebben. Hij volgde een opleiding in de palliatievezorg om ernstig zieke mensen naar hun levenseinde te mogen begeleiden. ‘Het is enorm dankbaar en waardevol werk om mensen die met hun rug tegen de muur staan op zo’n manier te kunnen steunen.’ Door dat zware auto – ongeluk heeft Willem de dood in de ogen gekeken, maar hij kreeg nog een kans om verder te leven en besloot op het dieptepunt van zijn zijns crisis toch niet de zee in te lopen. Of je volgens Willem nu gaat sterven of gevangen zit, uit eigen ervaring weet hij wat het is om met je rug tegen de muur te staan. Deze ervaring wil hij gebruiken om mensen de helpende hand toe te steken. Tegen gevangenen die het leven net als hij vroeger niet meer zien zitten zegt Willem: ‘Of je kiest ervoor om ‘dood’ te gaan, of je kiest ervoor om na detentie terug te keren en het leven weer zin te geven.’

Eén van de gevangenen die Willem bezocht heeft, had het leven van haar vriend genomen. Voordat ze werd overgeplaatst naar de vrouwengevangenis elders in het land, bezocht de vrijwilliger haar enige tijd geregeld in de Bijlmerbajes. De eerste paar bezoeken waren aftastend en er werd slechts gesproken over koetjes en kalfjes. ‘Ik keek in eerste instantie

vooral wie zij als persoon was'. Willem voelde wel veel verdriet en spanning wanneer hij haar in de gevangenis kwam opzoeken. De vrouw vertelde dat ze twee kinderen had die haar nooit kwamen bezoeken. 'Deze vrouw was in figuurlijke zin stervende.' Willem vroeg haar op een gegeven moment of ze misschien over 'iets' wilde praten om het verdriet te verzachten. De vrouw zei 'ja' en begon beetje bij beetje te vertellen. Ze vertelde ze dat ze een verslaafde en altijd dronken vriend had waarmee ze samenwoonde, die haar regelmatig lichamelijk en geestelijk zodanig mishandelde dat het bloed onder je nagels werd weggetrokken bij haar en eigenlijk ook bij Willem als toehoorder. Op een bepaald moment tijdens één van zijn mishandelingen sloegen de stoppen bij de vrouw door en sloeg ze in een vlaag van verstandsverbijstering haar vriend met een koekenpan op zijn hoofd. Hij kon het niet meer navertellen. 'Doordat de vrouw het zo beeldend vertelde moest ik me inhouden om niet in proesten uit te barsten', biecht Willem eerlijk op, want hij besepte namelijk dat hij misschien wel hetzelfde met die koekenpan zou hebben gedaan. 'Wat dit betreft schuilt er in ieder mens een potentiële moordenaar.' Het trieste gevolg is dat iedereen, zelfs haar eigen kinderen, deze vrouw in de steek hebben gelaten. Vrijwilliger Willem: 'En juist voor dit soort eenzame mensen regelt Stichting Vrij bezoek.'